

Є Д Н І С Т Ь

Рік III. ВНУТРІШНЬО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ГУ УНЄ ЧИСЛО 3 (22).

В річницю Листопада

37 років минає від Листопадового Зриву у Львові, що охопив собою всі українські землі, які входили в склад Австро-Угорської монархії. 1 листопада приносить нам відгомін брязкоту української зброї, яка заговорила в мужніх руках синів цієї землі. В цей день в уяві нашої вирізняють струнки лави тих, чи обличчя у заграві нерівного змагу з наїздником горлі радісто перемог, які своєю молодечою кров'ю багрянили брук княжого Львова й зрошували рідний чорнозем, щоб на ньому колосилося життя народу. Тому ми рік-річню згадуємо день 1 листопада 1918 р. як велику історично-переломову дату, яка в визвольних змаганнях українського народу стала стартом до нового життя, нових чинів, нового світогляду народу.

До Листопадового Чину Галичина була провінцією Австро-Угорської імперії без чіткої національної мети, без монолітної державницької ідеології. Перед 1914., а навіть перед 1918 роком як серед народніх низів, так і серед інтелігенції в Галичині не багато було тих, що думали державницькими категоріями.

Коли ж в 1914 р. колосальні маси військ і народів стали вічна-віч проти себе в смертельному змагу, в Галичині формується українська збройна сила — Українські Січові Стрільці. І хоч цей зав'язок української армії входить в систему чужих збройних сил, проте виступом Українських Січових Стрільців відроджуються традиції української армії, кладуться основи збройної боротьби з московським наїздником.

Та не тут кладуться основи української держави і початки державного будівництва. В 1917 р. розпадається кривава російська імперія і на її руїнах відроджується українська національна держава. Серед розбурханих революційних хвиль, що в березневі дні 1917 р. потрясла українською землею, кувалися її основи. Титанічним стихійним рухом тяглися тисячі маси волюнтерів на Військовій З'їзді. Тут виростав чин Міхновського, Петлори, Коновальця, тут родився дух наступу на Київський Арсенал, дух боротьби з московською гидрою, яка намагалася в колісці знищити українську державу. Галичина в цей час ще далі входить в склад Австро-Угорської монархії і не включається в будівництво української держави.

І тут історія дала чергову лекцію про те, що держава будеться революційними поривами, зброєю й кров'ю. Сама національна свідомість, якою б вона високою не була, сама ідея української держави ще не вистачають, щоб її будувати, якщо не буде готовости зреалізувати цього

ідеалу суверенним революційним виступом опертим на власні сили народу. Галичина, що мала в себе школи й «Просвіти», громадське й політичне життя, де плекалася національна свідомість, що дала навіть легіон Українських Січових Стрільців, в 1917 р. була ще просякнута духом легалізму. Тому, хоч бурхливі хвилі української революції вже лаявною котилися по широким просторах українського материка над Дніпром, Галичина не включилася в будівництво української держави, бо не перейшла ще революційної проби.

Та відгомін революційної боротьби і державного будівництва над Дніпром революціонізував і тут українську думку, клав основи під революційний державно-творчий чин. Під впливом серця України — Києва революційна ідея все більше знаходила доопу до душ і свідомости галицької суспільности і остаточно перемогла в душі та виявила себе в чині Листопадового Зриву.

Над галицькими містами гордо залопотів рідний прапор, постанала суверенна українська держава з своїм урядом і армією. Те, що здавалося неможливим, під впливом великого прикладу серця України — Києва — стає 1 листопада 1918 року дійсністю. Революційним порядком проголошено Західно-Українську Народню Республіку. І в цьому основне значення Акту 1 листопада 1918 року. Ним Галичина включилася в лашдок кривавих змагань за українську державу, що почалися штурмом на Київський Арсенал.

Акт проголошення самостійности Західно-Українських Земель був виявом одвічних прагнень цієї частини українського народу і ним Галичина заманіфестувала свою приналежність до українського материка. Осягнувши 1 листопада 1918 р. свою самостійність, цим актом західна вітка українського народу створила передумову тріумфального проголошення Акту Соборности українських земель, 22. січня 1919 р. в Києві.

Недовго розвіявся над вільним Львовом державний прапор України, бо поляки, що від століть безкарно паючилися на Західно-Українських Землях, вже в день обняття українцями влади розпочали воєнні дії. 1 листопада 1918 р. на Західно-Українських Землях почалася нерівна, повна посвяття, жертвенности й героїзму боротьба, яка в формі регулярної війни тривала аж до переходу Української Галицької Армії за Збруч і з'єднання з Дієвою Армією в липні 1919 року, а в інших формах не припинилася до сьогодні.

Розділ історії, в який увійшов чин 1. листопада 1918 р. ще не замкнений. Підсумовуючи сьогодні майже соролкнітий пройденний етап, бачимо, що Україна пройшла довгий і важкий шлях. Він политий кров'ю та дугою вегетоний кістками кращих синів народу. Але ці жертви не були даремні, вони були навіть необхідні, бо були зложені в боротьбі за волю й державність, були виявом живучості національно-визвольного ідеалу. Такий уже закон життя, що воля освячується кров'ю іноді довгих поколінь. «Держава, це кров і залізо, свобода, це вістря мечів». І цього залізного закону життя не змінять ніякі теорії про кінець боротьби й воєн, про братерське спів життя народів. Сила була і залишиться основою всякого права й моралі у міжнародніх відносинах і цього ми не сміємо забувати, коли не хочемо, щоб пройденний шлях, зложені жертви і здобутий досвід не були змарновані, а ми знову не опинилися під колісницею історії.

Вороги нації не занехали своїх імперіалістичних замірів, вони й далі снують пляни підбою й загарбання наших земель. Тому сьогодні, коли повертаємося думками до Листопадового Чину, нашим обов'язком є не тільки схилити голови перед його творцями і тінями упавших героїв, але й пригадати собі, що шлях нащ не скінчений і мета, що майорить перед нами, вимагає від нас організованості й напруги фізичних та духових зусиль, що остаточна розплата з ворогами ще перед нами і вона вимагає від нас дальшої боротьби й кривавих жертв.

У 1917-20 роках ми не втримали й не закріпили того, що було зафіксовано словами січнів і листопада та чинами й кров'ю під Крутами, Базаром, у Києві і Львові. Та в цьому немає нічого дивного, бо й тут ми бачимо тільки залізну логіку життя й незмінний закон історії. Щоб здобути, збудувати і втримати державу як фізичну й політичну реальність, її насамперед треба збудувати й закріпити в душі і свідомості народу, а цього нам в роки визвольних змагань ще у великій мірі бракувало. Вогонь чинної віри, що спалахнув над Україною, не міг в такому короткому часі спалити нашарувань вікової неволі і перетопити на граніт кволу душу народу. Те, що так старанно прицеплювали окупанти вікнами, не можна було знищити єдиним поривом. Для цього потрібно довгого процесу, бо щойно в ньому нація може себе віднайти, усвідомити й скріслізувати свій ідеал, змобілізувати волю.

Визвольні змагання 1917-20 років саме й були початком цього процесу відродження нації та надали йому швидкого темпа. І хоч вже тоді, в буревійні роки української революції мільйони вчорашніх рабів, вірних підданців царів і цесарів перестали поклонятися цим ідолам і віднайшли свого Бога, хоч ті, що на протязі чотирьох років на побойовищах світу кривавилися за чужі інтереси, раптом підняли зброю в обороні своїх прав і своєї волі і на скривалях історії виписали акти Січнів і Листопада, то цей великий революційний перелом не був ще вистачальним на те, щоб втримати й закріпити здобуте.

В роки української революції, визвольної війни й державного будівництва тільки частина народу стала виразно на самостійницько-державницькі позиції. Інші, включно з більшістю тогочасного проводу, понад питання національного визволення, ставили розв'язку соціальних проблем, а понад засаду єдності національних сил у

боротьбі з ворогами, — принцип міжнародньої класової солідарності, ще інші трималися засади «моя хата з-крано». Тоді творено дві українські держави — Галицьку й Наддніпрянську — і підписаний акт Соборності з 22. січня 1919 р. та похід об'єднаних Українських Армій на Київ в серпні 1919 р. не перетопили в душі народу регіонального наставлення, доказом чого — злочасні договори УГА з Денікіном і УНР з Польщею і те, що в моменті національної катастрофи існувало два уряди й дві армії.

На зовнішньому відтинку Україна була не тільки осамітнена і мусла змагатися на кілька фронтів проти сильних ворогів, але й створився такий парадокс, що держави-переможці, бажаючи знищити більшовизм допомогою полякам та білим московським генералам, — свідомо чи несвідомо — нищили найсильніше заборолу проти цього більшовизму — молоду українську державу. І це були ті основні дефекти нашої визвольної боротьби й державного будівництва, які перерішили перемогу в користь наших ворогів.

Проте, в роки визвольних змагань українська нація відновила перед тим на століття перервану нитку державницьких традицій і традицій збройної боротьби. І нехай у 1920 році живе тіло нації знов розшматовували начеверено окупанти, то їхня перемога, як і наша програма, не були фактичними, бо упадок молодой української держави, — це ще не була капітуляція нації, що піднялася до нового життя, це не було припинення боротьби, а лише зміни її форм і метод. Міцні підвалини української держави осталися в душі і свідомості народу і таким чином визвольні змагання були початком процесу могутнього духового й політичного відродження й переродження народу.

Цей перелом стався під звуки злвіщої симфонії гармат і коштував націю ріки крові і гори трупів. Але без боротьби і жертв самою лише виховною роботою він не міг статися. Бо те, чого не можна ослагнути нехай і як жертовно і широко працює в умовах спокою на протязі десятиліть, приходить блискавично в часи воєн, переворотів і революцій, коли то ідеї родяться в боротьбі і освячуються кров'ю.

За майже сорок років розгортання цього процесу нація семимильовими кроками невпинно йде вперед, розгортається, кріпне й поглиблюється наша боротьба, а з нею кріпнуть і кристалізуються основи української держави. З кожним днем ми все більше відчуваємо її потребу, все чіткіше зарисовується її образ, вона стає імперативом нашого думання й чинів. А разом з цим росте свідомість того, що шлях до держави, це шлях безкомпромісової боротьби.

Наближається час, коли спалахи нової світової пожежі охоплять світ і революційні зривы зрушать основи сучасного ладу на Сході Європи, а історія поставить нас перед новий важкий іспит. Здамо його тільки тоді, коли ідеал волі й держави просякне в кість і кров кожного українця, коли зімкненими лавами станемо під прапором визвольної ідеї. Поневолений народ, якому ідеал власної держави не просякнув ще в кість і кров, або коли йому бракує готовності зложити за нього найвищі жертви, приречений бути погноєм чужих, а не господарем, паном і володарем своєї землі і творцем своєї долі.

Вічно жива проблема

Проблема виховання української людини на повновартісного члена української національної спільноти, патріота-громадянина сьогоднішнього виступає у всій своїй повноті. Саме сьогодні, на еміграції, ми покутуємо згубні наслідки поверховості у вихованні людей, що не рідко стоять навіть на визначних становищах нашого суспільного життя. Йсно, що й підхід цих людей до основних проблем національно-суспільного життя низький, бо позбавлений основ і залогень, з яких повинен виходити українець — державник. Це загальна хвороба нашої еміграції, не позбавлене її й наше середовище у Франції, чи кажучи конкретніше, його громадський сектор — УНС, хоч позначи її у нас далеко менші як деінде.

Але мірилом рівня виробленості членства УН-Єдності не є і не може бути стан в інших середовищах, а тільки і виключно те, наскільки воно здібне бачити проблеми нашого національно-суспільного життя та з яких залогень виходить воно, шукаючи їх розв'язки. Іншими словами: чи відповідає воно своїм способом думання й по-ступовання вимогам національної рації. А під цим оглядом у нас не все в порядку, бо частина членства УНС, іноді й актив, часто не стоять на височині завдань. Про це свідчать численні факти, які ми маємо змогу стверджувати в розгортанні нашої роботи, зокрема в реалізації тих чи інших завдань та при зустрічі з людьми в терені.

Отже, проблема виховання нашого членства існує і вимагає свого ставлення. Вимагає свого ставлення тому, що тільки зрле й вироблене суспільство буде здібним бачити основні проблеми нашого життя і знаходити на них відповіді, згідні з вимогами нашої національно-визвольної рації та організувати життя згідно з її вимогами. А це є наше основне завдання і коли ця національно-визвольна рація не буде вихідним заложенням всіх наших починань, тоді вони не потрібні.

Трапляються, однак, випадки, що членство, а навіть провідні діячі в терені, відбігають від цього принципу. Я наведу кілька конкретних фактів, з якими мені довелося зустрічатися, відвідуючи у вересні цього року кілька клітин УН-Єдності. Вони промовисто вказують на те, як часто не одному бракує знання, бракує вміння ставити справи, бракує вистачальної дози волі перейти до порядку понад справи дрібні і неїстотні, які паралізують здорові почини, бракує вміння провести роздільну лінію між окремими явищами, фактами, подіями, називаючи їх власними іменами і ставлячи на властиві місця, бракує й нероз того справжнього ідеалізму, який враз з волею до чину є дивити життя, бракує речей необхідних для здорової й правильно організації праці. Та нехай говорять факти.

В одному з осередків від кількох місяців не занотовано познач діяльності. Які цьому причини? Готуючись до спільного Свяченого. Управа Філії намітила плян і програму. В останній хвилині, на думку частини членів Управи, треба було дещо змінити, на думку інших — лишитися при старому пляні. У висліді — на самий Великдень люди були розсварені і спільне Свячене не відбулося. В день Христового Воскресіння,

коли кожен повинен був забути щоденні турботи і вся громада одною українською родиною мала б відмітити свято, що є символом оновлення життя і перемоги Правди та яке до того пов'язане з глибокою національно-релігійною символікою українського народу, — думки й настрої опонентів були далекими від святочних, а громадянство лишилося огірченим. Але на цьому не стало, бо долучилися інші, не менш дрібні, справи і життя на кілька місяців заперло.

Чи не показали тут деякі члени Управи згадають клітви нездібності перейти понад справами дрібними і чи не амбіція замість логіки й добра справи була тут рішальною?

Одна незалежна від УНС, ані з нею не зв'язана інституція давала громадянству допомогу харчовими продуктами чи іншими речами. В деяких місцевостях розподіл цієї допомоги, на думку заінтересованих, був несправедливий. Це викликало реакцію, яка іноді відбивалася негативно на місцевій клітині УНС. Абстрагуючи від того, — мали незадоволені рацію чи її не мали, — питаємо лише, при чому тут УНС? А якщо ні при чому, то чому її вмішувать? Чи таке змішування свідчить про зацікавленість як про людей, які вміють знайти різницю між образом і гарбузом? Чи свідчить про виробленість громадянства? І чи факт, що кілограмом масла чи полатними штанами можна затроїти атмосферу, свідчить про ідейність громадянства? Як це справді далеко від при всіх нагодах повторюваного — «душу й тіло ми положим» і то в часі, коли життєвий стандарт нашого робітництва у Франції дорівнює пересічному стандарту французького робітництва і перевищує рівень робітництва скажім еспанського чи італійського.

Виконування клітинями і членством УНС заряджене Головною Управою, а тим більше постанов З'їзду, це елементарна прикмета організованості й основа правпорядку в організації. Проте не скрізь цього дотримуються, а це доказ того що членство не скрізь живе справами, які на даному етапі праці є актуальними, навіть якщо це справи загальнонаціонального значення, від реалізації яких залежить: маємо ми, як національну спільноту якийсь справді великий ідеал і чи здібні ми за нього змагатися, чи може наш декламатичний патріотизм є тільки пустельством, прикриттям нашої духовної порожнечі?

І українська еміграція по всіх країнах розселення, а в тому числі й УНС як виразник організованої частини еміграції у Франції, давно доказали ділами й доказують далі, що почувають себе органічною частиною свого народу, мають велику ідею служби Батьківщині і вміють реалізувати виплываючі з нього завдання, сповняючи в цей спосіб свій обов'язок супроти ідеї.

Але ось до реалізації цих завдань далеко не всі причиняються. Не дивно, коли стоять осторонь ті, що взагалі стоять осторонь від українського життя. Але коли від обов'язку стороняться ті, що у власній уяві є 105% патріотами і є організованими членами української національної спільноти, то з їхнім патріотизмом щось не в порядку.

Створення і дальша розбудова Націоналістичного Видавництва в Європі без сумніву є спра-

вою великої ваги, бож іде про існування на чужині духової твердині українського визвольного руху, йде про можливість ставлення і систематичної розробки визвольної проблематики, без чого годі думати про саму визвольну боротьбу. І цього ніхто не заперечить. Але ця справа вимагає активної підтримки загалу громадянства, підтримки моральної й матеріальної. Дати її, це обов'язок кожного українця, а в першу чергу члена УНС. Ця справа була ставлена на останньому (VI) З'їзді УНС і він виніс постанову про включення УНС в акцію збирання позики на розбудову Націоналістичного Видавництва. Отже, ця справа стала конкретним завданням кожного члена УНС, навіть якщо б він думав інакше, бо інакше поступовання, це вже щось більше як право мати власну думку, це вже вилучення з організаційного обов'язку й порушення основи самої організації, коли хочете — анархія, а такого права ніяка організація своїм членам не дає.

Але як стоїть справа участі в розбудові Націоналістичного Видавництва в Європі в деяких клітинах УНС та яка постава до неї деяких членів?

Порушуючи її в тих клітинах, де вона ніяк «не стояла», не важко було сконстатувати поставу одного з членів, яка свідчить про щось більше як про, скажім, ухиляння від уділення позики, ба — навіть більше як про негативну поставу до самої ідеї Націоналістичного Видавництва, бо про негатию всього обов'язку. Цей добродій заявив: «Я проти розбудови Видавництва, бо приїде чергова війна а Друкарня, на базі якої Видавництво створено, буде знищена». Над велемудрим «проорокуванням» цього добродія, що буде з Друкарнею й Видавництвом як приїде війна, зупинятися не будемо з тих простих причин, що оскільки ми бачимо війну як нагоду для нашого визволення, то ті, що Друкарню й Видавництво підтримували й підтримують, найбільше війни чекують.

Але чи сама постава «я є проти» (байдуже чому) того, що для найбільш патріотичного й жертвенного громадянина було й лишалося самозрозуміле й зобов'язуюче, свідчить про патріотизм і почуття обов'язку? Або, беручи цю людину як члена організації з її «я є проти» того, що було постановлено З'їздом, чи свідчить це про елементарне розуміння правопорядку в організації? А тепер додаймо, що добродій, про якого йде мова, подібну «ідеологічну підбудову» в ролі «я є проти, бо...», примішює у відношенні до кожного обов'язку, то чи не є це негатию всього обов'язку, а в зв'язку з тим і всього праці?

Хто з нас не бачить трагедії в тому, що ми розбиті на партії й групи, розсварені? Немає, певно, українця-патріота, який би не болів цим станом. Розуміють добре це й члени УНС і ма-

ють глибоку рацію ті, що кажуть до провідних чинників в українському житті, — панове, об'єднайтеся!

Але ж єдність, якої ми всі прагнемо, це ще не самоціль і прагнемо її не тому, щоб була «згода в сімействі», а тому, що вона нам необхідна для служби великій ідеї добра й визволення нації і що осягнення нашого ідеалу — побудова Самостійної Соборної Української Держави — може прийти тільки під умовою підпорядкування цій ідеї і ставлення її понад усе всіма «роз'єднаними». Але коли хтось понад ідею нації ставить, наприклад, свою партію або уважає, що «як не буде України соціалістичної, нехай не буде ніякої», то як тоді? Все одно об'єднатися навіть ціною відступлення від цієї основної ідеї?

Безперечно, сьогодні вже всі «за самостійну і соборну». Але ось одні за ту самостійну й соборну гинуть у боротьбі, по турмах і концтаборах, другі чекують «моменту» і «сприятливих обставин», для третіх найважливішою є справа «визволення еспанського пролетаріату», ще для когось справа «безкласового суспільства». І це, та й десятки інших подібних проблем, слід уважати причиною того, що єдності немає, а не лише самі амбіції «претендентів на владу».

Кожен з нас може й повинен займати до цих проблем своє становище. Але щоб займати становище до справ і проблем, треба їх пізнати. Коли ж один добродій, не прочитавши напр. про сл. п. М. Сидорського ні одної статті, каже, що його слід було розстрляти, то що це має спільного з пізнанням проблеми? Правда, він теж і за самостійну, і за соборну, і за революційну боротьбу, але хіба це важко в Франції? Адаже коли приїде та чи інша потреба підтвердити ділом свою стійкість на цих позиціях, можна сказати: «я є проти».

Це було б тих кілька фактів, які вказують, що невиробленість, невміння перейти понад дрібним і неістотним мають місце теж — і в нашій організації. Їх можна було б навести більше, та нам не йдеться про їх реєстрацію, а про ствердження їх наявності. Вони свідчать, що наше суспільство ще не зовсім очистилося від нашарувань догвіскової неволі, а тому й ще не піднялося до рівня народу хоч ще поневоленого фізично, але вже вільного духово. Бути ж хорисним для української визвольної справи, формувати життя й давати творчий вклад в нашу національну скарбницю можуть тільки люди, які вже позбулися прикмет духового рабства.

Не все членство УНС відповідає цим вимогам. Подані в цій статті факти, зібрані за час тільки однієї поїздки в терен, найкращим доказом цього. І не бачимо потреби їх промовчувати, бо вони паралізують життя. Їх треба усувати посиленням виховної роботи.

В. Мулик

Українська нація

(Докінчення)

Доба української бездержавності аж до Козаччини записується в нашій історії частими кривавими повстаннями проти займаючів і держителів у народі живі традиції його національної окремішності, кровної спільності і тієї великої ідеї, що йому призначено її здійснити. Це те вічне і расове в українській нації, що дає їй силу

переборювати надлодське. Народна пісня цих часів, найсильніший виразник народної душі, оспівує дуже часто недолю України, згадує її славі часи і не трагить ніколи віри в її остаточну перемогу. Хоч поділяла, Україна остаточно в душі народу як органічна цілість, духовна спільність. В розуміні народу вона є «скупчен-

ням мільйонів воль довкола образу одного спільного Ідеалу, що їй призначено здійснити вічне. Щоб не затерлася в ній ця свята її місія, Україна мусить хоронитися від ворожих впливів.

На початку XVII століття, невідомий автор проповідує українську окремність. Пояснюючи ті місця, де Ісус Навин забороняє всяку сполуку з чужинцями, пише, що так годилося б поступати українцям у відношенні до ляхів, «не припушати до себе їх в приятельство, ані в службу собі їх не брати, ані дівок своїх замуж їм давати, ані теж собі в них за жони брати». Цю саму расову відрубність, а разом і почуття національної вишости української нації находимо і дещо пізніше. Сатирик часів Мазепи, Климентій, пише, що коли українець або українка мають жіанку або мужа чужинця, тоді життя їхнє порівнює до життя поросяти з вовком.

Лицарську традицію княжої держави привертася славне лицарство запорозьке, а ідею української державності — українські гетьмани. Сама Козаччина визначається своєю військовою організацією і тим, що лучила в собі геніяльно два цілком відмінні прикмети: демократизму-лібералізму і автократизму-диктатури. Отамана кошового й гетьмана вибирали, але раз вибраний, він мав диктаторські права на життя і смерть. Це чисто український витвір державобудівництва й тому остався найсильніше вритий в народню свідомість.

Козаччина мала в собі всі прикмети великої здобувчої нації, вона відновила месіанстичну ідею княжої України й кинула знову всю українську націю в боротьбу за свою самостійність. Ця ідея скупалася в крові лицарів боротьби «за віру» й «за народ», вона виказала одинокий шлях до волі — шлях боротьби. В ім'я цієї віри українські козаки ріжуть з тією самою завзятістю поганих татар та турків, як і православних, таких самих як і воїни, москалів. Бо ця «віра», це велика месіанстична ідея всієї України. І потім, коли Козацька держава розпадається, свідомість безсмертя України серед українського народу не вмирає.

ІДЕЯ, ЗАВДАННЯ Й ЗАСОБИ

(До фінансового положення УНЄ)

Кожен погодиться з твердженням, що всяка ідея для свого здійснення потребує визнавців, які б за неї змагалися, були її реалізаторами в житті. Бо кожна ідея є реальною тільки тоді, коли вона здібна захопити собою широкі народні маси і піднести їх віру в себе до рівня високого горіння та розуміння того, що визнаванню цієї зобов'язує до чину, «жертвенності» й посвяти аж до самовідречення. Є великі й святі ідеї, які вимагають від своїх визнавців найвищої жертви, жертви крові й життя. До таких належить ідея Ватківщини, її волі, державної суверенності. І тільки та ідея, яка має таких визнавців, вона перемагає.

Ми, українці, що опинилися на еміграції в наслідок жорстокого поневолення Ватківщини, маємо велику ідею її визволення з кайданів неволі і побудови Самостійної Соборної Української Держави. Ця ідея, освячена великою ціною мук, терпіння і крові українського народу протягом тисячоліття української історії, сьогодні являється основою нашого життя.

Міністер Катерина II, кат України, Румянцев, сатані, що українці «при всіх науках і в чужих краях осталися козаками та плекають гарячу любов до своєї нації». Вони всюди заявляють, «що вони в усюму світі найкращі» і «що нема ні сильніших, ні хоробріших від них, а найважливіше, вони все жилили в собі республіканські мислі». Це свідочить з уст нашого найбільшого ворога, що в українському народі не вмирала ніколи ідея самостійності, не вмирали ті «республіканські мислі».

Гайдамаччина на вістрях свячених ножів відновляє заповіт крові й доказує ще раз, що Українці від Москви й Польщі не ділять лише мову, віра, звичаї, але велика месіанстична ідея на Сході Європи, традиція великих діячів, що має повторитися на синах, свята українська земля зорана українськими мечами, насичена кров'ю й засіяна кістками батьків. Це та «українська віра», що її не може знищити ніяка сила. Її уосібленням стає великий пророк України, Тарас Шевченко, що кидає нові кидки, побудовані на традиціях славних діячів української історії. Тарас Шевченко кинув залізний заповіт — «Вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте». Його Заповіт звернений до всієї української нації, що складається з «мертвих, живих і ненароджених земляків в Україні і не в Україні суших». Прийшла Леся Українка й кликала: будь кричею, будь гранітом, бо тобі призначено здійснити великий заповіт.

Вдарили дні великого зриву нації, що ставили її до нового життя. Прийшли «лицарі абсурду», що створили легенди Крут, Вазару, Києва і Львова. Полум'яні Універсали і кров, проліята на чорноземі України, фіксували вічну волю нації до життя й володіння. Зродилися ті, що як Білас і Данилишин, Ольга Васарова і Юліан Головинський, Сциборський і Сенік, Ольжич і Теліга, бойовики революційного підпілля, лицарі залізної ОУН, воїни УПА вмирали на стійках і перед смертю з рук ворога кидали останні слова:

Хай живе Україна! Для неї все! Бо вона безсмертна, бо вона вічна і свята. Кінець

Але «віра без діла мертва». Ідея, як уже сказано, вимагає від своїх визнавців чину, жертвенності, посвяти. В житті перемагає та ідея, за якою стоїть чин, себто коли її визнавці доказують ділами свою вірність, змагаються за її проведення в життя. Українець, який каже, що любить Україну й хоче бачити її вільною, але нічим для цього не спричиняється, він або ніякої ідеї не має, або його ідея є тільки тією «мертвою вірою», яка українській визвольній справі ніякої користі не приносить. Отже, як для самого поширення ідеї на широкі маси, так і для реалізації її постулатів потрібно людей і засобів матеріального характеру. Без цих матеріальних засобів ніяка реалізація ідеї, ніяка акція в ім'я її неможлива.

Воля, який би він не був жертвенний і відважний, щоб боротися проти ворога, мусить мати зброю, без якої він не представляє для ворога небезпеки. Учасники визвольної - революційної боротьби, зокрема партизанськими методами, можуть оповісти про багато драматичних момен-

тів, коли то люди віддавали життя за те, щоб здобути у ворога зброю для боротьби з ним. Може хтось безкорисно написати статтю, брошуру, навіть великий твір в ім'я ідеї, але щоб її пустити в світ, потрібно на це засобів, грошей.

Хто знає історію боротьби українського революційного підпілля, зокрема періоду УВО, той знає, скільки то було моментів, коли здобуваючи для визвольної боротьби від ворога, ним же в українців нагробовані, гроші, гинули найкращі бойовики. Трагедія Городка Ягайлонського всім відома. Широко теж відомо, що в експропріаціях (нападах) часто брали безпосередню участь такі маркантні постаті українського підпілля, як с. п. сот. Юліян Головінський, с. п. сот. Омелян Сенік-Грибівський, Зиновій Книш і інші.

Про наші завдання на чужині, як еміграції повеноволеного народу, розписувалися багато не будемо. Про них говориться й пишеться багато.

Узмістовлюються вони в тому, що українська еміграція, як та частина народу, що опинилася поза засягом ворога, має на собі обов'язок використати свободу дії і задовільне матеріяльне становище, які вона має для служби Батьківщині, зокрема її визвольним потребам. Ось кілька конкретних завдань перед еміграцією:

1. Популяризація й правдиве наświetлення української проблеми в світі, зокрема належної оцінки нашої визвольної боротьби та здобуття для неї розуміння й симпатій.

2. Теоретична розробка визвольної проблематики й державного будівництва та моральна, матеріяльна й фізична допомога визвольно-революційним формаціям на Батьківщині.

3. Розбудова всіх ділянок українського життя, що на Батьківщині заборонені, або опановані ворогом (наука, культура, Церква і т. п.).

4. Вироблення кадрів всіх ділянок національно-державного життя, зокрема тих, які на українських землях спотворені.

Це, на нашу думку, завдання еміграції, як цілості. Для цього вона мусить бути їх свідомо й організована. І тут приходить чергове завдання еміграції — організованість.

Чи і наскільки українська еміграція вив'язується з повсякденних завдань, зупинятися над цим на цьому місці не будемо, бо це не належить до нашої мети. Згадаємо тільки, що не бракує серед неї людей свідомих свого призначення. По всіх краях розселення еміграції існують українські організації з різними завданнями, сповнюючи в міру своїх можливостей основну передумову всіх інших завдань — організованість еміграції.

Роль організуючого українську еміграцію у Франції чинника повинят Українська Національна Єдність. Вона взяла на себе й найважливіші ділянки українського життя у Франції.

Перше з них, це організованість української еміграції цього терену. Ці тисячні маси українського робітництва, розпорошеного більшими й меншими групами, ба, навіть одиницями на просторі великої країни, тільки тоді будуть представляти собою реальну силу, коли будуть творити міцну організовану спільноту. Та для сповнення наших завдань перед Батьківщиною, організованість, це тільки засіб, при допомозі якого і через який їх сповняємо. Для цього потрібно теж високої ідейності й свідомості ваги цих завдань.

Однак ці прикмети цікують тільки частину української еміграції у Франції, більшість її стоїть ще до сьогодні осторонь організованого життя і внаші завдання не дає ніякого вкладу. Причиною цього є брак національної свідомості, бездіяльність, брак почуття обов'язку. Прищепити ці прикмети їм можемо наполегливою освідмлюючою й національно-виховною працею. Це чергове завдання УНС у Франції. Далі приходить формування державницького світогляду і способу думання. Це значить — виховувати наше громадянство так, щоб воно не тільки зміло любити Україну, але зміло оцінювати кожну справу під кутом її значення для будови української держави. УНС кладе сьогодні наголос на виховання української молоді в дусі українського патріотизму, щоб зберегти її для України і робить в цьому напрямку конкретні заходи.

Чималим є теж наш вклад в загальні завдання еміграції, зокрема ті, які мають безпосередній чи посередній вплив на скріплення визвольної боротьби на українських землях. Ось кілька конкретних фактів: грошова допомога українським політичним в'язням перед війною, інтенсивна грошова і матеріяльна допомога Карпатській Україні в часі її державного будівництва, відхід багатьох вихованців Українського Народнього Союзу на Рідні Землі й їх активна участь у визвольній боротьбі під час другої світової війни, найбільший вклад української еміграції у Франції в закуп і розбудову Першої Української Друкарні перед війною і після неї, яка працює для закріплення визвольної ідеї й над розробкою визвольної проблематики та проблеми державного будівництва.

Ця праця вимагає засобів, зокрема фінансових засобів і реалізація взятих завдань може прохотити в міру того, наскільки Головна Управа матиме до своєї диспозиції необхідні фонди. Вона члени Головної Управи можуть безкоштовно працювати для УНС після праці на прожиток, чи у вільні від неї дні, навіть за рахунок недоспаних ночей і заведбаня персональних потреб в ім'я ідеї. Але канцелярійного приладдя вони даром не можуть дістати, пошта не хоче брати неоплачених листів і пакетів, залізниця теж без платно возити нікого не хоче. Отже, в праці — гроші необхідні.

Брак грошей утруднює, а навіть паралізує працю. І не одна корисна нагода, ініціатива, задум для нашої організації й справи пропадають невикористаними тільки тому, що на це потрібно фінансових засобів, яких Головна Управа не має. Дати ці фонди для УНС можуть тільки її члени й українське громадянство. Це є обов'язок кожного українця супроти ідеї, якій він повинен служити вже фактом своєї приналежності до української національної спільноти.

На ніяку сторону поміч ми числитися не можемо, бо чужинцям українська справа байдужа. Досвід виказав, що хто хоче служити українським інтересам, він мусить опиратися на українські сили й українські засоби. Хто ж лакомиться на чужу допомогу, він може її отримати хіба за ціну відступлення від свого ідеалу. Волай так було дотепер і так буде щонайменше до того часу, доки світ не утвердиться в тому, що наша визвольна боротьба ведеться в ім'я не тільки українських, але вселюдських вартостей.

Не вважаючи на ідейність членства УНС, її Головна Управа ніколи не мала до своєї диспо-

зищі тих фондів, які б відповідали її завданням. Навпаки, в житті нашої організації чимало було моментів, коли не було чим оплатити листа, не згадуючи вже про «грубіші» потреби. Головна Управа кожнорічно розсилає низовим клітинам УНС фінансовий звіт, з якого зацікавлені бачать наші приходи й розходи. Фінансові обороти Головної Управи нижчі від оборотів деяких клітин.

І тут постає наше членство й українського громадянства, яке не може не бачити колосального вкладу УНС в розбудову українського організованого життя, щонайменше — незрозуміла. Бож, зокрема членство, виявляючи свою активність в щоденній роботі і жертвенність у відношенні до багатьох інших фінансових обов'язків, не забезпечує своєї організації, до якої належить та в якій і через яку працює, щоб дати Головній Управі що працює краще розвивати. Ми не знаємо височини річних витраток членів УНС на різні національні, добродійні, церковні і т. п. цілі. Знаємо тільки, що вони щедро жертвують і на КоДУС, і на НТШ, і на церкви, і на багато інших цілей, але ми є певні, що члени УНС найменше жертвують на її потреби.

Основною фінансовою базою УНС є членські внески. Однак вони мінімальні — 200 франків

від оформленого в клітині члена річно, що ніяк не задовольняє навіть адміністративних витраток. Але поза бжучими адміністративними витратками Головної Управи УНС є багато інших потреб для задоволення ширших організаційних потреб, які випливають з вищеведених національних вимог. І для ведення тих ширших завдань необхідно мати більші суми грошей.

Тому, згідно з постановою цього річного (6) З'їзду УНС, Головна Управа оголошує збірку на Організаційний Фонд УНС і кличе Вас — допоможіть! Допоможіть самі собі, бо справа, для якої працюємо і кличемо Вас допомогти, є справою всього українського народу. Вплатіть на збіркову листу УНС свій одноденний заробіток та переведіть збірку серед своїх знайомих українців Вашої околиці. Зокрема звертаємося до українського громадянства, розсіяного поза українськими скученнями, де немає клітин УНС, щедро відгукнутися на наш заклик, пам'ятаючи, що Ваші організовані брати мають далеко більші витрати, зв'язані з частими пожертвами й щоденною працею.

Цим спричинитесь до скріплення українського організованого життя у Франції та стовпите свій обов'язок супроти великої і святої української ідеї.

Посвідки національності

Звертаємо увагу всіх членів УНС, що кожний бездержавний чужинець у Франції є зобов'язаний мати посвідку національності зі зникмою, важку на 3 роки. Такої посвідки тепер вимагають адміністративні й поліційні чинники при лагодженні всіх справ, зокрема при зміні карт побуту й праці, зміні професії видачі паспортів, шлюбних паперів і т. п. Посвідка національності може виказатися потрібною в кожній хвили. Тому нехай ніхто не чекає доки від нього хтось посвідки буде вимагати, а виробити її вже тепер. Ми вже мали ряд випадків, коли люди звертаються до нас в останній хвилині з благанням полагодити їхню справу до кількох днів, бо Префектура чи якась інша установа «тисне». На такий локсус ми дозволяти не можемо, бо лагодження справи з одною посвідкою в нас вимагає страги пів дня часу, на що ми не маємо змоги. Тому проситися не чекати, доки когось пічнуть «тиснути», а вже тепер посвідки виробляти, щоб кожен у випадку потреби мав її вже в себе, а не тоді щойно почав її виробляти, пам'ятаючи, що процедура вироблення вимагає кількох тижнів часу.

Для зареєстрованих в ОФПРА (Офіс Франсе де Протексіон де Ресфонкс е Алатрід), якими уважаються всі, що мають посвідки національності, видані ІРО або ОФПРА на звичайному бланку цих інституцій, для вироблення посвідки зі зникмою слід прислати: стару посвідку, 2 зникми-паспортівки, залегалізовану в меріі чи комісаріяті поліції копію карти побуту і 1.000 франків на оплату посвідки в ОФПРА та покриття адміністративних витратків.

Для незареєстрованих в ОФПРА слід прислати: виповнену анкету (можна дістати в Головній Управі УНС), 2 зникми-паспортівки, залегалізовану копію карти побуту, якийсь старий документ з дому чи країні перебування перед приїздом до Франції (метрика, паспорт, німецька карта праці, військова книжка тощо), який потім повертається власникові. Якщо такого немає, тоді посвідку від Управи клітини або двох свідків зі ствердженням, що дана особа є української національності і 1.360 франків на оплату посвідок в ОФПРА і покриття адміністративних витратків.

Обіжник Головної Управи ч. 5

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СПРАВИ

1. Контакт клітин з Головною Управою. Одною з передумов правильного й ефективного розгортання організаційної й культурно-освітньої роботи УНС є тісний контакт між Головною Управою й низовими клітинами. Кожен член УНС до організації приступав для того, щоб спільними зусиллями спричиняється до загальних здобутків всієї української еміграції для добра української справи. Тому праця всіх клітин і кожного члена УНС вимагає стислої координації і вивершенія в одному центрі, яким є Головна Управа. Клітини у своїй діяльності і всіх потягненнях

повинні на перше місце ставити справи цілості організації та керуватися вказівками Головної Управи. Головна Управа повинна постійно бути поінформована про стан в клітинах, бо тільки знаючи докладний стан в терені, зможемо розгортати працю планою й систематично.

Проситися Управі клітин щонайменше раз на місяць присилати до Головної Управи докладні інформації про стан клітин і всього українського життя даної місцевості.

Крім листовного, необхідний фізичний контакт між членством і Головною Управою. Тому кожна клітина повинна при різних нагодах за-

прошувати до себе делегатів Головної Управи. І щонайменше раз в рік кожна клітина є зобов'язана запросити до себе делегата Головної Управи, покриваючи йому кошти подорожі.

2. «Збірник ОУН 1929-1954». Заходами Націоналістичного Видавництва в Європі вийшла друком велика книга — «Організація Українських Націоналістів 1929-1954, збірник статей у 25-ліття ОУН» в ціні — 1.200 франків. Кожна клітина повинна взяти певну кількість примірників Збірника до кольпортажі серед членів УНЄ й українського громадянства даної місцевості взагалі. Поручається Управам клітин замовляти можливість до продажі в їхніх місцевостях кількість примірників та по змозі скоро їх розпродати. Свою стійкість на позиції українського націоналізму членство повинно засвідчувати ділами. Одною з багатьох можливостей для цього є кольпортаж Збірника та вивчення дії ОУН, що її висвітлено присвяченим Збірник.

3. **Бюлетень Г. У. УНЄ «Єдність».** Просимо Управу клітин, фізичних членів УНЄ та всіх отримуючих Бюлетень «Єдність» повідомити Головну Управу, в якій кількості примірників висилати їм Бюлетень в майбутньому. У випадку неповідомлення, фізичним членам зредукуємо висилку до одного примірника, не членам припинимо висилку зовсім. Рівночасно просимо присилати зауваги щодо змісту Бюлетеню.

Управам клітин доручається прислати до Головної Управи списки сталих відборців Бюлетеню.

В зв'язку з розсилкою збіркових лист на Організаційний Фонд УНЄ на адреси наших прихильників, де нема клітин УНЄ, та поміщених в цьому числі «Єдності» ширшого роз'яснювального заклику Головної Управи до членства УНЄ й українського громадянства у Франції в справі фінансових потреб і стану УНЄ, долучаємо це число всім тим, кому вислаємо збіркові листи.

Якщо б хтось з Вш. Панів бажав отримувати бюлетень постійно, просимо повідомити про це Секретаріат Головної Управи на адресу:

Mr. Moulek Basile, c/o La Parole Ukrainienne, 3, rue du Sabot, Paris 6^e.

Заінтересованих повідомляємо, що «Єдність», це внутрішньо-організаційний бюлетень Головної Управи УНЄ і його сторінки призначені для об'єктивних Головної Управи, святочних доповідей та статей на виховній й актуальній в нашому житті теми. Розсилається бюлетень безплатно з побажанням до відборців звороту поштових видатків.

4. **Поширення «Українського Слова».** На всіх З'їздах УНЄ підкреслюється велику вагу «Українського Слова» в нашій роботі та потребу його поширення ставиться як завдання для всіх членів УНЄ. Стверджуємо однак, що не всі Управи клітин і члени УНЄ мають це на увазі і в деяких місцевостях справа придрування нових передплатників занедбана, не зважаючи на широкі для цього можливості. Тому ще раз пригадуємо важливість справи поширення «Українського Слова», шляхом придрування нових передплатників.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІ СПРАВИ

1. **Святкування Листопадового річчя.** Поручаємо Управам клітин в місяці листопада влаштувати в своїх осередках святкування річчя Листопадового Зриву і роковин Базару. Пожа-

жаним є, щоб обидві річчя були святковані окремими Академіями — Листопадового Зриву, що випадає 1. листопада, в першій половині місяця, по можливості в день 1. листопада, Базару, що випадає 21. листопада в другій половині. Тільки у випадку неможливості влаштувати дві Академії (може бути Академія в річчю Листопадового Зриву і святочні сходження в роковини Базару), святкувати разом.

Святочний реферат на річчю Листопадового Зриву містимо в цьому числі «Єдності». Матеріали до роковин Базару організатори знайдуть в брошурі — «Два Базари 1921, 1941», що її можна набути в кіоску «Українського Слова».

2. **Бібліотеки. Активізуючі** в осінньому й зимовому періоді діяльності клітин, Управи повинні подбати про зацікавлення членства друкованим словом, зокрема добрими виховними книжками. Для цього слід упорядкувати по клітинах бібліотеки та заохочувати членів до позичання книжок і читання. Слід теж закупити нові корисні книжки, яких у вашій бібліотеці нема.

Книжки, що оголошуються в «Українському Слові», продаються в його кіоску.

ФІНАНСОВІ СПРАВИ

1. **Членські внески.** З прикриттю стверджуємо, що тільки незначна частина клітин УНЄ вплата членські внески за біжучий рік. Більшості клітин слід і далі зверто нагадувати про потребу регулярного вплачування членських внесків, хоч такий несамовільний підхід до елементарного для кожного члена обов'язку чести нікому не приносить, а Головну Управу ставить у прикре фінансове положення. Бо для Головної Управи членські внески є єдиною сталою фінансовою базою, а висота їх — 200 франків — для нікого не може бути трудностю.

Закликаємо Управи клітин і все членство УНЄ сповити негайно цей обов'язок і не наражувати себе на неприємності, а Головній Управі не задавати зайвих труднощів постійним нагадуванням цієї справи та не позбавляти її скромних фінансових засобів необхідних в роботі.

2. **Організаційний Фонд УНЄ.** Згідно з постановою 6. З'їзду УНЄ, Головна Управа проголошує одноразову збірку на Організаційний Фонд УНЄ. Для переведення збірки Головна Управа висилає на адреси Управ клітин, а в тих місцевостях, де їх нема, на адреси прихильників УНЄ — збіркові листи з проханням причислитися своїми жертвами до фінансової підтримки УНЄ. Збіркова акція починається з днем 15. жовтня і кінчається з днем 31. грудня 1955 р.

Закликаємо членство до щедрих пожертв в сумі одностодного заробітку. Зокрема ж просимо наших прихильників щедро відгукнутися на заклик та перевести збірку серед свого оточення, пам'ятаючи, що УНЄ в своїй організаційній і культурно-освітній роботі дбає про загальнонаціональні українські завдання, на що потребує відповідних коштів, які може дати тільки українське громадянство.

Зібрані пожертви і збіркові листи, після переведення збірки, належить надіслати на чекове konto і адресу скарбниці УНЄ, інж. Ю.Коваленка, як це зазначено на збіркових листах.

Поіменний виказ жертводавців буде опублікований в «Українському Слові».

Париж, 10. жовтня 1955.